

## POROČILO

### **z drugega posvetovanja o pripravi Trajnostne urbane strategije za upravičeno območje Mestne občine Koper**

Poročilo povzema razpravo drugega javnega posvetovanja o pripravi Trajnostne urbane strategije (TUS) za Mestno občino Koper (MOK), ki je bila namenjena pregledu SWOT analize, vizije razvoja, predlaganih strateških in operativnih ciljev ter ukrepov. Posvetovanje je **potekalo v prostorih Mestne občine Koper, 2. 9. 2015.**

#### **Cilji drugega posvetovanja:**

- predstavitev SWOT analize in pripombe nanjo,
- predstavitev razvojnih izzivov, strateških in operativnih ciljev ter ukrepov; zbiranje pripomb nanje.

#### **Udeleženci:**

Drugega posvetovanja se je udeležilo 18 ključnih deležnikov – predstavnikov strokovne javnosti, krajevnih skupnosti, univerze, nevladnih organizacij, strokovnih združenj, podjetnikov.

*Seznam udeležencev je v prilogi.*

## POTEK POSVETOVANJA

Udeležence je uvodoma pozdravila Marina Scheriani, koordinatorka priprave TUS pri MOK. Obvestila jih je, da je bila v začetku avgusta objavljena namera ministrstva za okolje in prostor za sofinanciranje TUS mestnih občin.

Sledilo je poročilo s prvega posvetovanja, ki je bilo namenjeno pregledu analize stanja. Projektna skupina je zadovoljna z rezultati predvsem zato, ker so bili pridobljeni komentarji udeležencev podobni mnenju projektne skupine. Dodatni predlogi so bili vključeni v vsebino in so označeni zeleno. Komentarji so potrditev, da je vsebina dokumenta ustrezna. Posvetovanje se je zaključilo z oblikovanjem vizije, ki je skladna s pogledi projektne skupine in lokalne skupnosti. Vključevanje javnosti v proces priprave TUS je namreč pomembno.

#### **PREDSTAVITEV SWOT ANALIZE (Eva Bolčič, PS Prostor)**

SWOT analiza je razdeljena po vsebinsko bistvenih področjih za TUS: demografija, družbene dejavnosti, gospodarstvo, okolje, prostor, gospodarska javna infrastruktura. Celovita SWOT analiza je predstavljena je med prilogami druge delavnice. V nadaljevanju pa so povzeti nekateri poudarki:

- Demografija: veliko je potenciala za razvoj.
- Družbene dejavnosti: pomen aktivnega staranja, vseživljenjskega učenja in medgeneracijskega povezovanja.
- Gospodarstvo: izpostaviti velja pomen povezovanja in specializacijo v specifične dejavnosti.

- Prostor: izzivi so vplivi podnebnih sprememb, onesnaževanje okolja.
- Gospodarska javna infrastruktura: pomembni so elementi urbanega okolja, vzpostavljanje pametnih omrežij, izraba obnovljivih virov energije, zmanjšanje prometnih obremenitev.

Na podlagi SWOT analize so bili oblikovani sklopi razvojnih izzivov:

- Koper – sončno mesto po meri človeka: poudarek na izrabi naravnih danosti, osredotočanje na vidike človekovega bivanja,
- morje, šport, turizem – potenciali, inovativnost – njihova nadgradnja,
- zdravo bivalno in delovno okolje, prijetna mikroklima, usklajena raba in varstvo voda in obal,
- prostorske sestavine – historično mestno jedro, mestna obala,
- energetska učinkovitost, trajnostna mobilnost.

#### V SWOT analizo so bili vključeni tudi naslednji predlogi ključnih deležnikov:

- **Prostor - slabost:** majhnost obale.
  - *Pojasnilo:* Majhnost našega prostora je omejitev. Plaža v Kopru ni dovolj velika, v njeni bližini je pristanišče.
  - *Komentar:* To je lahko tudi prednost, ker obstajajo arhitekturne rešitve za takšno situacijo. V tem se ponovno nakazujejo priložnosti za razvoj turizma.
  - *Komentar:* Že sedaj je opaziti sinergijo med koprsko plažo in pristaniščem, ljudje se kopajo na njej kljub bližini ladij.
  - *Komentar:* Koprsko plažo je zelo primerna za otroke, vendar bližina ladij ni dobrodošla.
- **Prostor – slabost:** pomanjkanje strokovnjakov za urejanje zelenih površin in vodometov.
- **Gospodarstvo - nevarnost:** neskladje med gospodarskim razvojem in zmogljivostjo prostora.

#### PREDSTAVITEV VIZIJE RAZVOJA (Eva Bolčič, PS Prostor)

Nosilci prepoznavnosti:

- dediščina historičnega mestnega jedra,
- zeleni sistem,
- morje in morska obala.

Tako opredeljeno vizijo se lahko v nadaljevanju dopolnjuje.

Nakazujejo se razvojna območja:

- historično mestno jedro,
- celovito upravljanje mestnih obal,
- zeleni sistem mesta.

Opredeljeni so bili tudi strateški cilji, iz njih izhajajoči operativni cilji in nabor možnih ukrepov, ki pa niso konkretni projekti. Strateški cilji so razdeljeni v štiri sklope:

1. kakovostne družbene razmere, bivanjski in delovni pogoji; konkurenčno gospodarstvo in nova delovna mesta,
2. revitalizacija historičnega mestnega jedra,
3. zeleni sistem mesta,
4. pametno mesto.

(Več: Tabela procesne logike, ki je dostopna med prilogami druge delavnice.)

#### Mnenje ključnih deležnikov o predlagani viziji:

1. *Komentar:* Vizija je usmerjena v tisto, česar nimamo. Podan je bil **predlog četrte komponente vizije: strukturiranje vmesnih programskih sklopov (strukturiranje klasičnega urbanizma)**. Pri tem je treba upoštevati tudi soseske.
2. *Komentar:* Opredeliti bi bilo treba pomen prometnih povezav s sosednjimi regijami (z vlakom, ladjo). Opredeliti dostop do mesta v prihodnosti (drugi železniški tir, način dostopa za lokalno prebivalstvo). Opredeliti odnos do Benetk.
3. *Komentar:* Vizija ne omenja mediteranske kulture, odprtosti tukajšnjih prebivalcev.
4. *Komentar:* Pomen inovativnosti turizma – generira model prihodnosti. Primer: celo mesto lahko postane en hotel – razpršeni hotel, kar je povezano z revitalizacijo.

#### PREDSTAVITEV TABELE PROCESNE LOGIKE (Ana Bolčič, PS Prostor)

V predstavljeni tabeli so opredeljeni razvojni izzivi, strateški in operativni cilji ter ukrepi. TUS je strateški dokument, v katerega pa ne sodijo vse vsebine. V tabeli je predlagan nabor ukrepov, ki so smiselni za TUS. Gre za širši seznam potencialnih ukrepov.

Sledila je predstavitev štirih sklopov operativnih ciljev in ukrepov. (Več: Tabela procesne logike ki je dostopna med prilogami druge delavnice.)

1. **sklop: kakovostni prostorski pogoji za bivanje in delo ljudi; konkurenčno gospodarstvo in nova delovna mesta**

#### Mnenje ključnih deležnikov o vsebini prvega sklopa:

- V tekstu je treba jasno opredeliti, da se pri merilih odločitev komponente ne izključujejo: npr. pri urejanju novega parka naj se upošteva obstoječa ureditev, izhaja naj se iz celotnega in ne posamičnega. Enako velja za revitalizacijo. Ukrepe je smiselno povezovati.
- Pri opredelitvi operativnih ciljev je treba narediti korak naprej, cilji naj bodo »SMART«, kar pomeni, da so čim bolj konkretni in merljivi, kjer je seveda to možno. Takšni cilji naj se navezujejo na ukrepe. Dostopnost stanovanj se npr. lahko meri z zmanjšanjem števila čakajočih na neprofitna stanovanja.
- Izpostavljena je bila problematika pomanjkanja nastanitvenih zmogljivosti, rešitev je razpršeni hotel.
- V repliki na zgornji predlog je bilo opozorjeno, da je potrebna previdnost pri umeščanju. Ideja o razpršenem hotelu je sicer ustrezna. Vendar je treba vzpostaviti sinergije med različnimi snovalci, ki naj sodelujejo že v začetni fazi razvoja in načrtovanja.

- Pomemben je razvoj uravnovešenih gospodarskih dejavnosti.
- V mestu primanjkuje ponudbe domače obrti. Zaprte vrtove v mestnem jedru bi lahko odprli javnosti in jih prepustili umetnikom. Zelenjavni vrtovi naj se preselijo na mestno obrobje.
- V repliki na prejšnji predlog je bilo opozorjeno, da so bili stari koprski vrtovi vedno zaprti za javnost. Nekatere vrtove bi bilo možno odpreti javnosti, kar je odvisno od njihovega statusa.

## 2. sklop: revitalizacija historičnega mestnega jedra

### Mnenje ključnih deležnikov o vsebini drugega sklopa:

- V vse sklope je treba umestiti področje kulture.
- Pri drugem operativnem cilju (druga alineja) dodati: trajnostno ohranjanje in aktivna raba kulturne dediščine.
- Med **ukrepe dodati kot drugo alinejo**: organizirano vzdrževanje zasebnega in javnega stavbnega fonda (posebej prenovljenih stavb, a ne samo teh!). Vzdrževanje stavb je namreč izjemnega pomena, kar dokazujejo izkušnje evropskih držav.
- Pri neizrabljenem stavbnem fondu je pomembno izpostaviti, da ne zadošča oddaja lokalov, pomembna je tudi vsebina, ki se bo v njih izvajala.
- Podan je bil predlog uvedbe monitoringa: meritev pretoka ljudi na glavnih ulicah v mestnem jedru.
- Problem mestnega jedra je, da je preveč aktivnosti osredotočenih na Pristaniško ulico, treba jih je razpršiti, tako posamezni deli mesta ne bodo več prazni. Dvopolnost (osredotočenje aktivnosti na Pristaniško ulico in Luko Koper) naj se poenoti. Treba je oživiti celo mesto.
- Premik javnih institucij v mestno jedro bi prav tako prispeval k njegovi oživitvi.
- Pomen brand managementa: pomembna je učinkovitost v upravljanju z blagovno znamko. Preveriti je treba, kako se aktivnosti lahko vsebinsko umešča v prostor.
- Oživiti je treba tudi spalna naselja ob robu mestnega jedra – na ta območja bi kazalo umestiti katero od dejavnosti. Predlog odprtja lutkovnega gledališča v Semedeli. Težava je le pomanjkanje parkirnih površin. Prostor nekdanje tovarne INDE bi lahko namenili alternativni kulturi. Zgradba ima tudi parkirišče.
- Dobra praksa oživljanja mestnega jedra Kopra je združenje trgovcev in gostincev mestnega jedra Zavod Koper Otok. Povezovanje ključnih akterjev je pomembno. Na enak način bi se lahko povezali lastniki praznih lokalov in se odločili za skupne akcije oživitve svojih prostorov.
- Postavljeno je bilo vprašanje, koliko praznih pritličnih prostorov je v javni lasti. Odgovor: menda zelo malo. To je npr. težava pri oživitvi trga Muda, saj je največja prazna stavba na njem v zasebni lasti.
- Pomanjkanje jasne strategije in ukrepov je razlog razdrobljenosti.

### 3. sklop: zeleni sistem mesta

#### Mnenje ključnih deležnikov o vsebini tretjega sklopa:

- Predlog novega **ukrepa**:  vključitev strokovnih kadrov v procese urejanja mestnih površin ter mestne obale.
- Pri tem je bilo opozorjeno, da le ustrezna strokovna izobrazba ne zadošča, temveč je potrebna tudi celostna obravnava umeščanja novih elementov v prostor.
- Predlog novega **operativnega cilja**: povezanost zelenih in odprtih površin mesta in zaledja v sistem.
- Popravek šestega **operativnega cilja** (šesta alineja): trajnostno načrtovanje in upravljanje z vodami, morjem in obalnim prostorom (zaščita pred škodljivim delovanjem morja, varstvo in raba morja in obal).
- Podan je bil predlog za povezavo kanalov (Badaševica, Olmski potok, Kanal Grande) ter vpeljavo ladijskega prometa po njih do kopske plaže ali sosednjih mest. Kot vzorčni primer je bil naveden primer Velike Britanije.
- V mestu je premalo zasenčenih površin, še posebej na parkiriščih.
- Izpostavljen je bil pomen sodelovanja lokalnega prebivalstva pri oblikovanju ukrepov. Pri tem je bilo poudarjeno, da v krajevnih skupnostih ne potekajo zbori krajanov.
- Predlog novega **operativnega cilja**: priprava zasnove urejanja zelenih površin ob sodelovanju strokovne in laične javnosti.
- Predlog novega **ukrepa**: kritičen pretres obstoječih analiz in študij o urejanju/problematiki prostora in posledično oblikovanje celostne prostorske strategije.
- Predlog novega **ukrepa**: oblikovanje medinstitucionalne skupine (strokovnjakov, upraviteljev, krajanov,...) za pripravo celostne prostorske strategije.
- Pri obstoječi literaturi je bila izpostavljena knjiga Zdravka Mlinarja Življenjsko okolje v globalni informacijski dobi.
- Podan je bil predlog objave strokovnega gradiva na spletnem portalu, do katerega bi imela dostop strokovna javnost.
- Predlog novega **ukrepa**: kritičen pregled obstoječih analiz in dostopnost. To naj bo izhodišče za nove aktivnosti.

### 4. sklop: pametno mesto

#### Mnenje ključnih deležnikov o vsebini četrtega sklopa:

- Predlog novega **ukrepa**: redefinicija veljavnih občinskih odlokov in predpisov o obnovi in gradnji objektov. Stavba se namreč lahko po energetske prenovi zviša nad predpisan prag. Sedaj veljavne predpise bi bilo zato treba spremeniti in prilagoditi zahtevam za energetske sanacije stavb.
- V repliki na predlog je bilo poudarjeno, da TUS ni predpis, kot to velja pri podrobnem prostorskem načrtu občine. Ukrepi morajo biti skladni z obstoječimi predpisi, zato v TUS-u ni smiselno podajati predlogov za njihovo spremembo.
- Izpostavljena je bila potreba po organizirani prenovi stavbnega fonda v mestu.

- Podan je bil predlog za uvedbo help-deska za občane o energetske prenovi.
- Predlog novega **operativnega cilja**: uskladitev kulturno-varstvenih in projektnih pogojev s potrebo po energetske sanaciji stavb.
- Izpostavljeno je bilo, da je v Regionalnem razvojnem programu Južne Primorske 2014-2020 posebno poglavje namenjeno trajnostni energetiki. Izpostavljena je vloga Goriške lokalne energetske agencije (GOLEA), ki lahko občinam pomaga pri energetske prenovi stavb.
- Postavljeno je bilo vprašanje, kako TUS obravnava zunanje prometne tokove, ki pridejo v mesto? Odgovor: upoštevani so v tretji alineji ukrepov.
- Opozorjeno je bilo, da na starih stavbah ni možno izvesti vseh posegov.
- Posebej so bile izpostavljene težave starejših pri dostopu do mestnega jedra. Primanjkuje parkirnih prostorov, avtobusne povezave so preredke, vsi ne morejo uporabljati kolesa.
- Kot odgovor na to je bil predstavljen inovativni pristop dostopnosti: pisarna stopi do uporabnika (primer je potujoča knjižnica). Vendar nekaterih aktivnosti za starejše ni možno izvajati v takšni obliki.

Udeleženci so v zaključkih posvetovanja poudarili, da je takšna oblika delavnic dobrodošla. Predlagali so, da skupina, ki se je oblikovala na posvetu, nadaljuje z delom. Takšne delavnice se lahko organizirajo tudi po krajevnih skupnostih kot zametki zborov krajanov.

Pripombe in dopolnitve h gradivu lahko zainteresirani podajo [preko spletne ankete](http://www.koper.si/index.php?page=staticplus&item=2002498), ki je objavljena na spletni strani Mestne občine Koper:

<http://www.koper.si/index.php?page=staticplus&item=2002498>

Zadnje posvetovanje bo predvidoma konec septembra oz. v začetku oktobra. Rok za oddajo TUS pa je 2. november 2015.

Poročilo je pripravila:

Larisa Kunst